

# Весна Голдсворти

## ЈАЛТА

### ПЕРТЛЕ

*Овако сам те сањала: седиш на прагу старе куће и везујеш периле на твојим незграпним, црним цицкелам. Стижеш „немогући чвор” – чвор који се не одвезује – ипачко онако како си научио у војсци. Не видиш да те посмајрам. Ја ни данас не знам да завежем периле како треба.*

### I

Сећаш се како смо живели  
На позајмљеном времену  
У позамљеном језику  
Онда се, као, пробудили  
И као други кренули  
У неко сутра, рецимо,  
Понели старе заставе  
Са орловима двоглавим,  
Са рупом, са петокраком,  
С црвеним пољем шаховским,  
Док нисмо, касно, схватили  
Ударајући поклопцем  
У дно металне тепсије  
Да снег се опет згушњава  
И да нас нико не чује.  
После су бомбе падале.

## II

Опет би да кренеш некуда  
У ципелама из Борова,  
У твојој црној обући  
Са твојим црним пертлама.

Зашто се љутиш на мене?  
Ја сам прва одустала,  
Кренула у правој линији  
Све претећи да не стајем  
Док не дођем до ивице.  
Док не дођем до севера.

И тако би – шта би – и би шта би.

## III

Лишће ће опет падати  
И лед ће реке стезати  
И ја ћу ти се вратити  
У колевци, у ковчегу,  
У земљи коју сам сањала  
Док си се споро тровао  
Ватром, димом и песмама.

Ево ти јули изгубљен,  
Ево ти зрела кајсија,  
Ево ти млеко смоквино,  
Ево ти птица селица,

Ево ти све у неповрат.

## БАЛКАНСКИ ПЕСНИЦИ

*За Оџа и Александру*

У страном свету спавамо раме уз раме,  
Са путним торбама у довратку  
Напола спакованим:

Чешаљ, четкица за зубе, нешто  
Одела, пар  
Фотографија, свест  
Да је ризичније било остати  
Код куће, успомена на мајчин глас и даље  
Закључана у двоструки хеликс самогласника  
Којим су проткана наша имена, ехо што лебди  
Кроз напуштене просторије  
У јужним хабсбуршким паланкама  
Као мирис угља и цимета.

Пре него што прва светлост  
Падне на наслаге шкољки и костију,  
На линије пада империја  
Које нам одавно краду обресе живота,  
У сан нам долазе улице са периферија  
Лондона, Ерлангена или Фиренце,  
Нема везе. Само да буде негде  
Где из липа цури медена лимфа –  
Не због шрапнела већ због лета  
Које се буди негде дубоко под кором –  
Само да буде негде где ћеш сваког јутра  
Лаганим ходом, можда и уз звиждук,  
Доћи до истог стола  
У истој несагорелој библиотеци,  
Где ћеш полако умети да заборавиш  
Да ти се у матерњем језику  
Смрт састоји од самих сугласника,  
И где ћеш моћи да гледаш облаке како плове,  
И да мислиш  
Зар није прави живот баш  
Такав

7. јануар 2013.

## СИЛВИЈИНА СОБА

Преко дана Лондон се скрива иза наслага звука. Чујем кораке на тротоару, кашаљ аутомобила који се, миц по миц, увлаче у уске просторе за паркинг, гргутање тротинета на калдрми, сазвучја бушилица и електричних звона. Саобраћај бруји, авиони се укрштају на висинама остављајући за собом дуго перје беле паре, стихове одлазака и повратака. Што су ти трагови хладнији и виши, то дуже трају.

Ноћу, улице ми причају шапатам. Њихове дуге реченице прекида интерпункција сирена, црвени зарези ватрогасних кола, тачке хитне помоћи. У мојој близини остају само звуци ентропије – пуцкетање црва у гредама, *sotto voce* славина из којих капље вода, спори издисаји зидова. Читавог лета не проговарам ни са ким. Никада нисам била ближе благостању.

Онда дође јесен и у кућу, до моје се усељава једна жена. Преко дана стално нешто ради. Води ћерке у школу, залива ред црвених мушкатли у башти, простире веш на жицу коју је растегла између прозора на горњем спрату. Чујем комшије како се жале да се то не ради, бар не у овом крају Лондона, али њој нико не каже ништа. У вешу нема мушког одећа. Када отвори прозор од кухиње, мирис пржене паприке и мајчине душице лебди над двориштем и подсети ме да сам гладна. Једем сендвич за компјутером док читам вести са екрана.

Понекад, у мртвој тишини ноћи, кроз мембране цигле и малтера, допире њен пригушени плач.

Једнога дана нађе ме на самом прагу. Тренутак касније и већ бих ушла унутра, закључала врата. Зове се Силвија, каже. Из Алепа је, додаје. Изговорим своје име па се зауставим. Не пада ми ништа више напамет. Одакле сам, чини се неважним. Примећујем да око врата носи ланчић са златним крстићем. Привезак је покривен мајушним рубинима. Подсећају ме на девојчице из основне школе, моје тајне посестриме. Чланство у дружини потврђивале смо мешањем крви: убод чиодом, стезање кажипрста, тачкица боје рубина, коначно отисци прстију који приањају једни уз друге као печат.

Препознајем тај плач. Знам да је пригушеност гест пажње према уснулима око ње, љубазност оних којима је дато да виде исту слику родне земље: зидове који само што не попусте, ескадриле борбених авиона спремне за узлетање, батаљоне у камуфлажним униформама који чекају наређење за покрет.

Те ноћи устајем из кревета и полажем обе руке на зид између нас. Ево шта је требало да кажем, Силвија. Само изгнани знају свој дом.

## ЈАЛТА

*Како је, заиста, ако се удубимо, све дивно на овом  
свету, све, сем онога што ми сами  
мислимо и радимо...*

А. П. Чехов, *Дама с кученцем* (1899)

Пошто су водили љубав тог првог пута  
Још увек јој се чинио довољно далеким  
Да му прво питање постави са Ви.

Размишљао је о тешком јапанском парфему  
Који је дан раније изабрао за њу.  
Нешто свежије и лакше  
Било би боље за Јалту, сада му је јасно,  
Од тог егзотичног црвеног љиљана  
Кога зову пауков крин  
А који расте, легенда каже,  
Само на стази на којој некога сретнеш  
Једном и никада више.

Устао је из кревета потпуно го  
И сео за сто да исече комад лубенице.  
Муда су му лепо легла на столицу,  
Уз пријатно хладан додир дрвета и лака.  
Тако је прошло барем пола сата.  
Њено кученце – да, и оно је ту било –  
Зурило је у њу па у њега  
Како жваће црвено месо  
У потпуној тишини.  
Два пара очију изгледала су му  
Подједнако влажна при светлости свеће.

Да није била гола – да је није било стид –  
Да је само могла широм  
Да отвори прозор,  
Да ли би се из дубине таме  
Још чуло оно рушење таласа  
Као кад је тек почело то вече  
Од којег прође читав један век?

Лондон, јул 2013.